

CONSEIL FÉDÉRAL
DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
FEDERALE RAAD
VOOR WETENSCHAPSBELEID

15/11/2023

Avis sur l'implémentation des programmes
Advies over de implementatie van de programma's
Science for Science & Science for Policy

Suite à la demande formulée par M. Thomas Dermine, Secrétaire d'Etat en charge de la Politique Scientifique, le Conseil fédéral de la Politique scientifique (CFPS) est amené à formuler un avis sur le lancement à partir de 2024 des nouveaux programmes <i>Science for Science</i> (S4S) et <i>Science for Policy</i> (S4P).	Naar aanleiding van de vraag van de heer Thomas Dermine, Staatsecretaris belast met Wetenschapsbeleid, werd het advies van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid (FRWB) gevraagd over de lancering vanaf 2024 van de nieuwe programma's <i>Science for Science</i> (S4S) en <i>Science for Policy</i> (S4P).
Le CFPS a reçu une note d'orientation pour la mise en œuvre des programmes, qui est jointe en annexe.	De FRWB heeft een oriëntatielijst voor de implementatie van de programma's ontvangen die is toegevoegd in bijlage.
Le groupe de travail du CFPS en charge de la formulation de l'avis s'est réuni le 25 octobre et le 9 novembre 2023 pour discuter de la proposition et formuler l'avis repris ci-dessous. Cet avis a été validé lors de la réunion du CFPS du 15 novembre 2023.	De werkgroep van de FRWB belast met de formulering van het advies is op 25 oktober en 9 november 2023 samengekomen om het voorstel te bespreken en het hierna opgenomen advies te formuleren. Dit advies werd gevalideerd op de meeting van de FRWB op 15 november 2023.
Il s'agit d'un premier avis sur le concept global et les objectifs généraux des deux programmes. Un deuxième avis sur la mise en œuvre détaillée des programmes sera formulé en janvier 2024.	Dit is een eerste advies op het algemene concept en de algemene objectieven van de twee programma's. Een tweede advies over de detailuitvoering van de programma's zal geformuleerd worden in januari 2024.
<u>Présentation du dossier</u>	<u>Voorstelling van het dossier</u>
Différents programmes et actions de recherche sont mis en place et gérés par le SPP Politique Scientifique (BELSPO): BRAIN-be, DROGUES, FED-tWIN, Actions de recherche dans les ESF, initiatives de recherche nationales et internationales (co)financées par le gouvernement fédéral.	Door de POD Wetenschapsbeleid (BELSPO) worden verschillende programma's en onderzoeksacties opgezet en beheerd: BRAIN-be, DRUGS, FED-tWIN, Onderzoeksacties in de FWIs, nationale en internationale onderzoeksinitiatieven die door de Federale overheid ge(co)financierd worden.
Avec la fin du programme BRAIN-be 2.0 en 2023 et la réduction constante des contributions budgétaires de BELSPO aux profils de recherche FED-tWIN à partir de	Met het einde van het BRAIN-be 2.0 programma in 2023 en de gestage vermindering van de BELSPO budgetbijdragen aan de FED-tWIN

2025, une perspective budgétaire pour la poursuite de la recherche fédérale dans un nouveau cadre se dessine.	onderzoeksprofielen vanaf 2025, ontstaat een budgetair perspectief voor de voortzetting van federaal onderzoek in een nieuw kader.
La note proposé concerne le lancement, à partir de début 2024, de deux nouveaux programmes de recherche afin d'assurer une plus grande cohérence, tout en intégrant autant que possible les actions en cours dans la nouvelle structure du programme.	De voorgestelde nota betreft de opstart vanaf begin 2024 van twee nieuwe onderzoeksprogramma's om tot meer coherentie te komen, en daarbij nog lopende acties maximaal te integreren in de nieuwe programmastructuur.
Les futures initiatives de recherche qui se dérouleront de 2024 à 2031 s'articuleront autour de deux programmes :	De toekomstige onderzoeksinitiatieven die zullen lopen van 2024 tot en met 2031 zullen rond twee programma's worden gestructureerd:
- d'une part, le programme <i>Science for Science</i> (S4S), qui vise à promouvoir la capacité de recherche, l'acquisition de connaissances et les services scientifiques des ESF, - et, d'autre part, le programme <i>Science for Policy</i> (S4P), qui vise à fournir divers outils d'aide à la prise de décision par le gouvernement fédéral et les départements fédéraux sur la base de connaissances scientifiques.	- enerzijds het Programma <i>Science for Science</i> (S4S), dat tot doel heeft de onderzoekscapaciteit, kennisverwerving en de wetenschappelijke dienstverlening van de FWIs te bevorderen, - en anderzijds het Programma <i>Science for Policy</i> (S4P), dat tot doel heeft verschillende instrumenten aan te reiken om de besluitvorming van de Federale Regering en de Federale Departementen te ondersteunen op basis van wetenschappelijke kennis.
Cette distinction permet de séparer les besoins et les intérêts scientifiques des ESF et des départements fédéraux et de mieux définir l'objectif de chaque projet financé : soutenir la capacité scientifique des ESF ou soutenir la prise de décision politique.	Dit onderscheid maakt het mogelijk om de wetenschappelijke behoeften en belangen van de FWIs en de Federale Departementen te scheiden en om de doelstelling van elk gefinancierd project beter te definiëren: ondersteuning van de wetenschappelijke capaciteit van de FWIs versus ondersteuning van de politieke besluitvorming.
Les deux programmes seront mis en œuvre sous la responsabilité de BELSPO, assisté par deux comités de programme, un par programme.	Beide programma's zullen worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van BELSPO, die wordt bijgestaan door twee programmacomités, één per programma.
Ces comités sont composés d'un représentant (et d'un suppléant) de chaque ESF (S4S) et de chaque département fédéral (S4P), nommés pour la durée du programme. Tous les membres doivent être autorisés à représenter leur institution et toutes les disciplines de cette institution et avoir suffisamment de connaissances et d'expertise pour réaliser des synergies avec d'autres institutions.	Deze comités zijn samengesteld uit een vertegenwoordiger (en een plaatsvervanger) van elke FWI (S4S) en elk federaal departement (S4P), aangesteld voor de duur van het Programma. Alle leden moeten gemachtigd zijn hun instelling en alle disciplines van die instelling te vertegenwoordigen en een afdoende kennis en expertise hebben om synergien met andere instellingen te bewerkstelligen.
Ils ont pour mandat de donner un avis sur : - Le calendrier des priorités de recherche et des appels à long terme - L'élaboration de certaines priorités de recherche dans le cadre des appels spécifiques. - La proposition de projets à financer, sur la base et en tenant compte de l'évaluation par des experts étrangers organisée par BELSPO.	Ze hebben als opdracht advies te verlenen over: - De lange-termijn prioritaire onderzoeks- en oproepkalender - De uitwerking van een aantal onderzoeksprioriteiten binnen de specifieke oproepen. - Het voorstel van te financieren projecten, op basis van en rekening houdend met de peer review evaluatie door buitenlandse experten georganiseerd door BELSPO.
Pour les deux programmes, un appel est lancé tous les deux ans.	Voor beide programma wordt er om de twee jaar één oproep gelanceerd.

Dans le cadre du programme S4S, les propositions peuvent être soumises sur la base d'un toolbox comprenant quatre grandes catégories de recherche, parmi lesquelles les ESF peuvent mobiliser le meilleur "outil" en fonction de leurs besoins en matière de recherche: - Projet de R&D - Développement de synergies : - Valorisation/Impact - Développement des capacités/compétences	Binnen het S4S-programma kunnen voorstellen ingediend worden op basis van een toolbox met vier grote onderzoeks categorieën, waaruit de FWIs de beste 'tool' kunnen mobiliseren in functie van hun onderzoeks noden: - O&O-project - Synergieontwikkeling: - Valorisatie/Impact - Ontwikkeling van capaciteiten/vaardigheden
Tous les projets de recherche dans le cadre du programme S4S sont lancés et coordonnés par un ESF. La coopération avec d'autres institutions de recherche nationales et/ou étrangères est encouragée.	Alle onderzoeksprojecten binnen het S4S-programma worden geïnitieerd en gecoördineerd door een FWI. Samenwerking met andere nationale en/of buitenlandse onderzoeksinstellingen wordt gestimuleerd.
Dans le programme S4P, il existe trois types de projets: - Recherche "flash" - Recherche axée sur les politiques (<i>Policy Driven</i>) - Recherche thématique (<i>Policy Oriented</i>)	In het S4P-programma zijn er drie projecttypes: - "Flash"onderzoek - Beleidsgestuurd (<i>Policy Driven</i>) onderzoek - Thematisch (<i>Policy Oriented</i>) onderzoek
Les projets de recherche dans le cadre du programme S4P peuvent être soumis par un ESF ou d'autres institutions de recherche nationales. Là encore, la coopération entre les institutions de recherche est encouragée.	Onderzoeksprojecten binnen het S4P-programma kunnen worden ingediend door een FWI of andere nationale onderzoeksinstellingen. Ook hier wordt samenwerking tussen onderzoeksinstellingen gestimuleerd.
Le budget total disponible pour l'ensemble des deux programmes sur la période 2024-2031 est de 158M€, non indexé, à répartir entre les 2 programmes et les 4 appels. La répartition indicative est la suivante : - S4S: ± 95-100 M€ - S4P: ± 45-50M€. - Appels PEA et RV Belgica: 12M€.	Het totaalbudget beschikbaar voor beide programma's samen over de periode 2024-2031 is 158M€, niet geïndexeerd, te verdelen over de 2 programma's en de 4 oproepen. De indicatieve verdeling is als volgt: - S4S: ± 95-100 M€ - S4P: ± 45-50 M€ - Oproepen PEA en RV Belgica: 12 M€
<u>Avis du CFPS</u>	<u>Advies van de FRWB</u>
Le Conseil fédéral de la Politique scientifique émet un avis favorable sur la proposition de lancer les deux nouveaux programmes S4S et S4P à partir de 2024.	De Federale Raad voor Wetenschapsbeleid geeft een gunstig advies over het voorstel voor de lancering van de twee nieuwe programma's S4S en S4P vanaf 2024.
Le Conseil d'avis apprécie en particulier les points suivants : - la division en 2 sous-programmes, chacun avec son objectif spécifique, d'une part (S4S) renforçant l'expertise des ESF et d'autre part (S4P) soutenant les compétences du gouvernement fédéral. - l'homogénéisation des programmes et des procédures et la limitation du nombre d'appels. - le droit à une part réservée du budget pour chaque ESF – sous réserve d'une évaluation scientifique positive – comme première étape pour éviter un financement inégal entre les ESF et les disciplines.	De adviesraad waardeert in het bijzonder de volgende punten: - de opsplitsing in de 2 deelprogramma's, met elk hun specifiek objectief, enerzijds (S4S) het versterken van de expertise van de FWIs en anderzijds (S4P) het ondersteunen van de bevoegdheden van de Federale Overheid. - de homogenisatie van de programma's en de procedures en het beperken van het aantal oproepen. - de aanspraak op een geoormerkteel van het budget voor elke FWI – op voorwaarde van een positieve wetenschappelijke evaluatie – als een eerste stap in het voorkomen van ongelijke financiering tussen de FWIs en tussen disciplines.

- l'établissement d'un calendrier globale de recherche à long terme basé sur la stratégie de recherche de chaque ESF et sur une analyse de leurs priorités de recherche pour stimuler la collaboration entre les ESF. - l'accent mis sur la consolidation et le développement des synergies entre les ESF et la coopération nationale et internationale. - la structurering van het S4P-programma in drie types projecten die toelaat om de onderzoeksobjectieven te diversificeren. - de garantie van de wetenschappelijke kwaliteit van de geselecteerde onderzoeksprojecten door een peer review evaluatie georganiseerd door BELSPO. Le Conseil souhaite cependant émettre les recommandations suivantes: - <u>S4S et S4P: budget du programme</u>: compte tenu du contexte économique instable, il est nécessaire d'indexer les budgets des programmes. - <u>S4S et S4P: la pondération du budget entre les deux programmes</u>: seulement deux tiers du budget pour S4S et un tiers pour S4P semble déséquilibré. Le Conseil recommande de réexaminer la répartition du budget entre les deux programmes sur base d'un examen à mi-parcours. - <u>S4S et S4P: procédure d'évaluation</u>: le Conseil recommande d'utiliser des KPIs (<i>Key Performance Indicators</i>) – tant au niveau des projets que des priorités de recherche – pour soutenir les évaluations intermédiaires et ex post réalisées par BELSPO. - <u>S4S et S4P: interdisciplinarité versus transdisciplinarité</u>: outre la multidisciplinarité et l'interdisciplinarité, les initiatives qui favorisent une approche transdisciplinaire devraient également être encouragées, par exemple la coopération entre les institutions de recherche et les acteurs de la société au sens large. Cela peut accroître l'impact d'un projet. Les centres d'excellence peuvent également jouer un rôle à cet égard. - <u>S4S et S4P: coopération entre les ESF</u>: étant donné que de nombreux ESF sont confrontés aux mêmes problèmes et défis, les projets de recherche transversaux portant sur des sujets intersectoriels et thématiques doivent être encouragés. Cela devrait faciliter les demandes conjointes de financement et le partage des résultats de la recherche entre les différents ESF. - <u>S4S et S4P: composition des comités de programme</u>: le Conseil recommande d'ajouter des membres indépendants aux deux comités de programme. - <u>S4S: la part relative du budget compétitif</u>: le budget compétitif devrait représenter plus de 10% du budget S4S. Pour éviter que cela ne renforce les	- het opstellen van een overkoepelende lange-termijn onderzoekskalender gebaseerd op de onderzoeksstrategie van elke FWI en een analyse van hun onderzoeksprioriteiten om samenwerking tussen FWIs te stimuleren. - de nadruk op het consolideren en uitbreiden van synergien tussen de FWIs en nationale en internationale wetenschappelijke samenwerking. - de structurering van het S4P-programma in drie types projecten die toelaat om de onderzoeksobjectieven te diversificeren. - de garantie van de wetenschappelijke kwaliteit van de geselecteerde onderzoeksprojecten door een peer review evaluatie georganiseerd door BELSPO. De Raad wenst echter de volgende aanbevelingen over te maken: - <u>S4S en S4P: programmabudget</u>: gezien de instabiele economische context is het noodzakelijk om de programmabudgetten te indexeren. - <u>S4S en S4P: het gewicht van het budget tussen de twee programma's</u>: slechts twee derde van het budget voor S4S en een derde voor S4P lijkt onevenwichtig. De Raad adviseert om op basis van een <i>mid-term</i> evaluatie de budgetverdeling tussen beide programma's te herbekijken. - <u>S4S en S4P: evaluatieprocedure</u>: de Raad beveelt aan om KPIs (<i>Key Performance Indicators</i>) te hanteren – zowel op projectniveau als op het niveau van de onderzoeksprioriteit – ter ondersteuning van tussentijdse en ex-post evaluaties door BELSPO. - <u>S4S en S4P: interdisciplinariteit versus transdisciplinariteit</u>: naast multi- en interdisciplinariteit moeten ook initiatieven aangemoedigd worden die een transdisciplinaire aanpak bevorderen, bijvoorbeeld samenwerking tussen onderzoeksinstellingen en actoren uit de brede maatschappij. Dit kan de impact van een project vergroten. Ook excellentiecentra kunnen hierin een rol in spelen. - <u>S4S en S4P: samenwerking tussen FWIs</u>: aangezien veel FWIs met dezelfde problemen en uitdagingen te maken hebben moeten transversale onderzoeksprojecten rond sectoroverschrijdende en themagecentreerde onderwerpen worden aangemoedigd. Dit moet het gezamenlijk aanvragen van middelen en delen van onderzoeksresultaten tussen de verschillende FWIs vergemakkelijken. - <u>S4S en S4P: samenstelling van de programmacomités</u>: de Raad beveelt aan om onafhankelijke leden toe te voegen aan de beide programmacomités. - <u>S4S: het relatief aandeel van het competitieve budget</u>: het competitieve budget dient meer dan 10% van het S4S-budget te bedragen. Om te

inégalités d'opportunités et de financement entre les ESF et les disciplines, il est proposé d'affecter une partie du budget compétitif à chaque pôle d'ESF – à côté de la partie affectée à chaque ESF. De cette manière, la répartition entre la partie compétitive et la partie non compétitive pourrait être de 50-50. - <u>S4S et S4P: potentiel de recherche dans les ESF:</u> la stabilisation d'un nombre suffisant de postes de recherche permanents dans les ESF n'est pas abordée dans la note, mais elle est essentielle pour renforcer la position des ESF et les rendre plus compétitifs sur le plan international. - <u>S4S: partenariats de projets:</u> les différents outils permettent aux ESF de coopérer de manière intensive avec les universités et d'autres institutions de recherche nationales et internationales. Dans la composition des consortiums de recherche des projets, l'expertise présente dans les universités devrait être utilisée de manière optimale. - <u>S4P: choix des priorités de recherche:</u> à l'instar des ESF, les départements fédéraux sont également encouragés à dresser une liste, au démarrage du programme, des thèmes de recherche prioritaires pour soutenir la politique fédérale au cours des cinq prochaines années. - <u>S4P : Projets Flash :</u> le Conseil recommande de maintenir les projets Flash ouverts toute l'année sans perte de budget pour le programme. - <u>S4P: HASS (Humanities, Arts and Social Sciences):</u> ce type de recherche ne peut pas être exclu <i>de facto</i> du programme S4P. Il est essentiel que les départements fédéraux prennent les initiatives nécessaires dans ce domaine. Cette recherche HASS peut déboucher sur des applications potentielles pour la politique ou la société.	vermijden dat dit de ongelijke kansen en financiering tussen FWIs en disciplines versterkt, wordt voorgesteld om een deel van het competitief budget te oormerken per FWI-pool – naast het deel dat per FWI geoormerkt is. Op die manier zou de verdeling tussen het competitief en niet-competitief deel 50-50 kunnen worden. - <u>S4S en S4P: onderzoekspotentieel in de FWIs:</u> het stabiliseren van voldoende permanente onderzoeksposten in de FWIs wordt niet behandeld in de nota maar is essentieel om de positie van de FWIs te versterken en concurrerender te maken op internationaal niveau. - <u>S4S: project partnerschappen:</u> de verschillende tools laten de FWIs toe om intensief samen te werken met universiteiten en andere nationale en internationale onderzoeksinstellingen. Bij de samenstelling van de project onderzoeksconsortia dient de expertise aanwezig in de universiteiten optimaal ingezet te worden. - <u>S4P: keuze van de onderzoeksprioriteiten:</u> net zoals de FWIs worden ook de federale departementen aangemoedigd om bij de opstart van het programma een lijst op te maken van onderzoeksthema's die prioritair zijn voor de ondersteuning van het federaal beleid voor de komende 5 jaar. - <u>S4P: Flash-projecten:</u> de Raad beveelt aan om de Flash-projecten het ganse jaar open te houden zonder budgetverlies voor het programma. - <u>S4P: HASS (Humanities, Arts and Social Sciences):</u> dit type onderzoek mag <i>de facto</i> niet uitgesloten worden van het S4P-programma. Het is essentieel dat de federale departementen op dit vlak de nodige initiatieven ondernemen. Dit HASS onderzoek kan leiden tot mogelijke toepassingen voor het beleid of de maatschappij.